

and psychiatric syndromes suffer autonomic functions. These children, as Ivan Martynenko stresses, inherent a lack of motivation, accompanied by insufficient levels of self-control and self-control operations, reducing the need for verbal communication, identity formation in the central mental formations and the state of motivational and volitional components of individual children with speech disorders evidence of their motivational and volitional unwillingness to school and, accordingly, a psychological inability to school as a whole.

On the basis of the views S. Lisenkov, L. Zankova, T. Kudryavtsev, A. Matyushkina, T. Napolnovoyi the feasibility of using problem-based learning (proactive elements) to fill the preparatory process of preschool teaching speech therapy groups and special general mass pre-schools is shown. In particular, the author summarizes that the use of the appointed means for teaching senior preschool-children with speech disorders will contribute to the knowledge of motivation and problematic wording provided these training problem-cognitive tasks help to optimize the processes of thinking, independent learning and use, arbitrary behavior, which in turn will guarantee full, optimal training of six-year-old children with severe speech disorders to learn in school.

Key words: *speech training, severe speech, faster learning, problem teaching.*

УДК 811.11'373

В. І. Павлюк

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

АБРЕВІАЦІЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ АБРЕВІАТУР ГАЛУЗІ ОСВІТИ

У статті розглядається явище абрєвіації як лінгвістичної тенденції сучасної епохи; здійснено аналіз досліджень провідних науковців у галузі абрєвіації англійської мови; розкрито сутність поняття «абрєвіація», визначено типи абрєвіації в сучасній англійській мові та наведено їх приклади; висвітлено особливості абрєвіатур галузі освіти та роз'яснено їх значення в системі зарубіжної та вітчизняної освіти; підкреслено значущість розуміння значення абрєвіатур на позначення освітньо-кваліфікаційних рівнів

Ключові слова: *абрєвіація, абрєвіатура, ініціалізм, лексичні скорочення, освітньо-кваліфікаційний рівень, галузь освіти, лінгвістика англійської мови, глобалізація.*

Постановка проблеми. Абрєвіація – це один з особливих субстантивних способів словотворення іменників, яка виконує функцію ущільнення тексту, створюючи більш короткі номінації.

Наша епоха – це час активної абрєвіації. Сучасна мовна ситуація характеризується прагненням до використання абрєвіатур у всіх галузях словесності. Утворення нових абрєвіатур в англійській мові стало сталим явищем, яке все більше розвивається й удосконалюється. Кількість абрєвіатур усіх типів зростає, що помічено багатьма дослідниками. Безсумнівно, роль абрєвіації в мовній свідомості сучасного суспільства є надзвичайно важливою, саме тому варто говорити про майбутнє цього способу словотворення. За умов світової глобалізації швидко розвиваються та поширюються абрєвіатури освітньої галузі, особливо це стосується наукових

ступенів, що є важливим і для вітчизняної науки, яка в останні роки наслідуює зразок надання студентам, магістрантам, кандидатам і докторам наук освітньо-кваліфікаційних рівнів європейського зразка. На жаль, відмінність в освітніх системах України та європейських країн, часто унеможлиблює розуміння аббревіатур наукових ступенів у свідомості української спільноти.

Вищезазначене зумовлює актуальність нашого дослідження, яке має на меті виокремити аббревіатури галузі освіти в системі лексичних скорочень англійської мови й розкрити особливості їх вживання.

Аналіз актуальних досліджень. У своїх роботах проблематику аббревіації в сучасній англійській мові розглядають такі вчені, як: М. Сегаль, І. Арнольд, С. Чокер, А. Іскаков, Л. Шеляховська, Т. Сергєєва, Л. Сапогова, Е. Дубенець та ін.

Метою статті є аналіз аббревіатур галузі освіти в англійській мові на сучасному етапі їх розвитку.

Методи дослідження – описовий метод, методи аналізу та синтезу.

Виклад основного матеріалу. Провідні науковці в галузі лексикології приділяють значну увагу проблемам вживання аббревіатур у сучасному мовленні. Так М. Сегаль стверджує, що аббревіатури закладаються у свідомості легше, ніж звичайні слова та акцентує увагу на результатах експериментальних досліджень, пов'язаних з інформативністю частин слів. Ці експерименти, проведені психологами, виявили, що вихідні компоненти слів відображені у свідомості й пам'яті легше, ніж остаточні частини. Значення наголошення на першому наголошеному складі, особливо коли це водночас кореневий склад, природно значно вище, ніж на тих словах, що мають кінцевий ненаголошений склад [3, 45].

А. Іскаков стверджує, що чим довший термін або ім'я, і чим частіше люди повинні його використовувати, більш імовірно, що воно буде скорочуватися. Дослідник зазначає, що більшість аббревіатур мають фіксовану форму та їх значення можна шукати у словнику, щоб знайти точне написання [8, 24].

Натомість, Л. Шеляховська вважає, що однією з основних причин виникнення аббревіатур є надмірність інформації [7, 19].

І. Арнольд зазначає, що в англійській мові аббревіатури поширені головним чином як форма асиміляції запозичених слів, завдяки якій ці іншомовні слова наближаються за своїм звуковим виглядом до споконвічно англійських слів з їх характерною односкладовістю.

Вимова аббревіатур варіюється залежно від їх типу. Зокрема, Т. Сергєєва вважає що аббревіатури поділяються на два типи:

1) аббревіатури, семантичний обсяг яких прирівнюється до семантичного обсягу прототипів, слід розглядати як варіанти останніх. Ідеться про виключно термінологічні скорочені одиниці, що не відрізняються за значенням від своїх корелятивів і використовуються вузьким

колом фахівців. Такі аббревіатури без вихідної повної форми незрозумілі читачам і, як правило, не вживаються без розшифрування;

2) аббревіатури, які за своїм значенням відрізняються від корелятивів і самостійно функціонують у мові (без розшифрування), є новими словами. Такі аббревіатурні номінації читаються як слова за нормами звукової системи мови і, отже, набувають ознак фонетичної оформленості, здатні до словозміни за загальномовними правилами й регулярно відтворюються в процесі комунікації [6, 175].

Науковець А. Іскаков, у свою чергу, поділяє аббревіатури на такі групи:

1) ряд літер (формується з початкових літер, власне аббревіатура):

BBC – British Broadcast Corporation «Британська трансляційна корпорація»;

CBI – Confederation of British Industry «Конфедерація британської промисловості»;

PCW – персональний комп'ютер текстовий процесор;

UK – United Kingdom «Об'єднане Королівство»;

Іноді літери представляють собою склади слова:

ID – особистість чи посвідчення особи;

TB – туберкульоз.

б) слово, яке утворене від цілого та зберігає, принаймні, один склад вихідного слова:

Ad – реклама; Demo – демонстрація; Flu – грип; Pub – публічний будинок; Phone – телефон; Sitcom – ситуативна комедія.

Існує такий тип аббревіації і для множини:

PP – pages «сторінки»; Ff – following pages «наступні сторінки»; Mss – manuscripts «рукописи».

А. Іскаков розглядає хімічні формули та інші символи як спеціальний тип аббревіатури: H₂O – вода; Fe – залізо; & – і, та; + – плюс; - – мінус [8, 27].

Усічення – це також тип скорочення, на думку С. Чокер, за яким утворення нового слова відбувається шляхом скорочення існуючого: (omni)bus, exam(ination), (in)flu(enza), (tele)phone та ін.

У лінгвістиці англійської мови також виділяють окремий вид аббревіатур – силабічні скорочення, які, як правило, утворюються від початкових складів декількох слів, таких як, наприклад, Інтерпол (International police «міжнародна поліція»). Силабічні скорочення зазвичай пишуться з використанням нижнього регістру, іноді починаючись із великої літери, і завжди вимовляються як одне слово, а не як окремі літери [2, 23].

Л. Сапогова, зокрема, розглядає такі типи скорочень:

1) синтаксичні:

а) семантико-синтаксичні (public – public house, Liberals – Liberal party);

б) морфолого-синтаксичні (sitters – baby-sitter, char – char woman);

2) фонеморфологічні (doc – doctor, mike – microphone, pub – public house, noncom – noncommissioned officer);

3) фонографічні (Dr – doctor, Sgt – sergeant, sec – second, IG – Inspector-General, NATO – North Atlantic Treaty Organization);

4) змішані (a-bomb – atom-bomb, scific – scientific fiction, Eurasia – Europa and Asia) [5, 135].

Е. Дубенець, у свою чергу, виділяє два основних типи скорочень: графічні скорочення й лексичні. Вона вважає, що деякі графічні скорочення латинського походження мають різні англійські еквіваленти в різних контекстах, наприклад pm може вимовлятися як in the afternoon (post meridiem) і after death (post mortem). Графічні скорочення, на думку дослідниці, це результат скорочення слів і словосполучень тільки в письмовій мові, у той час як в усному мовленні використовуються відповідні повні форми. Вони використовуються для економії місця й посилення в письмовій формі.

Найстаріша група графічних скорочень в англійській мові має латинське походження. У цьому випадку скорочення відбувається під час написання латинських слів, у той час як відповідні усні англійські еквіваленти вимовляються в повній формі: eg – For example (Latin exempli gratia), am – in the morning (ante meridiem), No – number (numero), pa – a year (per annum), d – penny (dinarius), lb – pound (libra), ie – That is (idest). У деяких випадках вимовляються початкові літери, наприклад, am [ei 'em], p.m. [pi: 'em] тощо. У таких випадках їх можна розглядати як лексичні початкові скорочення.

У лінгвістиці виділяють також графічні скорочення слів і словосполучень та відповідні англійські еквіваленти в повній формі. Існує кілька таких семантичних груп:

1) дні тижня, наприклад, Mon – Monday, Tue – Tuesday тощо;

2) назви місяців, наприклад, Apr – April, Aug – August, Sep – September тощо;

3) назви графств у Великій Британії, наприклад, Yorks – Yorkshire, Berks – Berkshire та ін.;

4) назви штатів у США, наприклад, Ala – Alabama, Alas – Alaska, Calif – California тощо;

5) звернення, наприклад, Mr, Mrs, Ms [miz], Dr тощо;

6) військові звання, наприклад capt – captain, col – colonel, sgt – sergeant тощо;

7) наукові ступені, наприклад, BA – Bachelor of Arts, DM – Doctor of Medicine. (Іноді в науковому ступені зустрічаються скорочення латинського походження, наприклад. MB – Medicinae Baccalaurus);

8) одиниці часу, довжини, ваги, наприклад f. / ft – foot / feet, sec. – second, in. – inch, mg. – milligram тощо [4, 156].

Вищезазначене вказує на те, що абrevіатури галузі освіти є однією з груп скорочень у системі лексики сучасної англійської мови, яка розвинулася

нещодавно на тлі процесів інтернаціоналізації та глобалізації. Вони достатньою мірою є часто вживаними. Оскільки мова та суспільство знаходяться в постійному розвитку, зміни, які відбуваються в різних структурах життєдіяльності людини, знаходять своє відображення й у освіті.

У нашій статті надалі розглядатимемо аббревіатури галузі освіти, які у своїй більшості, є ініціалізмами та які, на думку С. Чокер, є окремим типом аббревіації. Наприклад, у використанні початкових букв іменника або виразу в якості аббревіатури для нього кожна буква виражається окремо, як у BBC, RSVP, RSPCA та ін.

Скороченню в галузі освіти англійської мови підлягають наукові ступені, такі як:

B.A. (Bachelor of Arts) – «Бакалавр в галузі гуманітарних наук»;

BBA (Bachelor of Business Administration) – «Бакалавр бізнес-адміністрування, академічне післявузівське навчання тривалістю три роки»;

B.Sc. (Bachelor of Science (s)) – «Бакалавр в галузі природничих наук»;

CV (Curriculum Vitae) – «життєпис; широкий, розгорнутий, досить докладний виклад освітнього рівня та професійного досвіду автора» (Надається для розгляду до відділу по набору персоналу організації);

DL (deadline) – «Крайній термін виконання якої-небудь роботи або завершення проекту»;

M.A. (Master of Arts) – «Магістр в галузі гуманітарних наук» (цей ступінь приблизно відповідає українському диплому спеціаліста з вищою освітою);

M.Sc. (Master of Science) – «Магістр в галузі природничих наук». (приблизно відповідає українському диплому спеціаліста з вищою освітою);

MBA (Master of Business Administration) – «Ступінь магістра ділового адміністрування» (програма, яка дає можливість людям, що мають вищу освіту, отримати поглиблені знання в галузі ділового адміністрування. MBA – популярний освітньо-кваліфікаційний рівень в США, Європі, а тепер і в нашій країні в освітній галузі управління бізнесом. Диплом MBA надає широкі можливості для професійного розвитку та кар'єрного зростання);

PA (personal assistant) – «Особистий секретар»;

Ph.D. (Doctor of Philosophy) – «Вчений ступінь, еквівалентний українському ступеню кандидата наук, варіюється залежно від спеціалізації: мистецтво (arts), наука (sciences) та гуманітарні науки (humanities)»;

Sc.D. (Doctor of Science) – «Доктор наук» (згідно з міжнародною системою освіти ступінь Doctor of Science не належить до розряду вчених ступенів, прийнятих у світовій освітній системі) [1].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Аббревіатури галузі освіти є невід'ємною частиною життя людей, які навчаються в наш час. Усвідомлення значущості наукового ступеня є важливою складовою в системах зарубіжної та вітчизняної освіти. Огляд вищезазначених аббревіатур на позначення освітньо-кваліфікаційних рівнів галузі освіти дає підстави

стверджувати, що останні належать до ініціалізмів та їх особливості полягають у використанні початкових літер назви ступеня в якості аббревіатури, кожна з яких виражається окремо на письмі й у мовленні.

ЛІТЕРАТУРА

1. .Аббревиатуры и сокращения в сфере образования и карьеры [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.habit.ru/23/115.html>.
2. Англо-русский словарь современных сокращений [Текст] = English-russian dictionary of modern abbreviations : ок. 7000 единиц / В. А. Луцкевич, А. А. Иванова, Н. М. Поташников, И. А. Самойлова. – М. : Русский язык, 2002. – 176 с.
3. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка / И. В. Арнольд. – М., 1959. – 305 с.
4. Дубенец Э. М. Лингвистические изменения в современном английском языке. Спецкурс / Э. М. Дубенец. – М. : Глосса-Пресс, 2003. – 256 с.
5. Сапогова Л. И. Опыт семантико-стилистического сопоставления морфемных усечений с прототипами : дис. ... канд. филол. Наук : 10.02.04 / Сапогова Лидия Ивановна. – Тула, 1968. – 275 с.
6. Сергеева Т. Аббревиатуры в системе лексических сокращений / Т. Сергеева // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – 2013. – Ч. 2, № 6. – С. 174–179.
7. Шеляховская Л. А. К изучению аббревиатур в современном русском языке / Л. А. Шеляховская // Вопросы словообразования и фразеологии. – Фрунзе : Кирг. ГУ, 1962. – С. 19–21.
8. Yskakov A. Shortening words (английская аббревиатура) / A. Yskakov // English. – 2003. – Jan. № 4. – С. 23–31.

РЕЗЮМЕ

Павлюк В. И. Аббревиация в современном английском языке: особенности применения аббревиатур сферы образования.

В статье рассматривается явление аббревиации как лингвистической тенденции современной эпохи; осуществлен анализ исследований ведущих ученых в области аббревиации английского языка; раскрыта сущность понятия «аббревиация», определены типы аббревиации в современном английском языке и приведены их примеры; освещены особенности аббревиатур области образования и разъяснено их значение в системе зарубежного и отечественного образования; подчеркнута значимость понимания значения аббревиатур для обозначения образовательно-квалификационных уровней

Ключевые слова: аббревиация, аббревиатура, инициализм, лексические сокращения, образовательно-квалификационный уровень, сфера образования, лингвистика английского языка, глобализация.

SUMMARY

Pavlyuk V. Abbreviation in modern english: usage peculiarities of abbreviations denoting educational terms.

The phenomenon of abbreviations as a linguistic tendency of modern epoch is highlighted in the article; the works of leading scientists in the sphere of English abbreviations are analyzed; the essence of the concept «abbreviation» is defined, the abbreviation types of modern English are exploded and their examples are given; the specific peculiarities of education abbreviations and explanation of their significance in the system of foreign and domestic education are analyzed; the importance of abbreviations' meaning understanding of educational qualification levels is stressed.

The leading scientists in the sphere of lexicology pay much attention to the problems of the use of abbreviations in modern speech. So M. Segal argues that the abbreviations are laid in the minds easier than regular words and focuses on the results of experimental studies related to the informative parts of words. These experiments conducted by psychologists have found that the initial components reflected in the words of consciousness and memory are easier than the final part. The value of emphasis on the first part stressed, especially when both the root stock, naturally much higher than those words with final unstressed syllables.

Our epoch is time of active abbreviation. A modern language situation is characterized by aspiring of abbreviations' usage in all its fields. The formation of new abbreviations in English have become the permanent phenomenon, which is constantly developing and improving. The amount of abbreviations of all types grows; this process is noticed by many researchers. Undoubtedly, the role of abbreviation in language consciousness of modern society is extraordinarily important, for this reason it is worth talking about the future of this word-formation. At the terms of world globalization abbreviations of educational sphere develop and spread, especially it touches scientific degrees, that are important for home science, and emulate the standard of a grant to the students, the post graduate students, the candidates and the doctors of sciences in the conditions of the European standard in recent years. The difference in the educational systems of Ukraine and European countries often does impossible understanding of scientific degree abbreviations in consciousness of the Ukrainian society.

Abbreviations education is an integral part of the lives of people who are learning today. Awareness of the importance of science degree is an important component in the systems of foreign and domestic education.

Key words: *abbreviation, acronym, initialism, lexical reduction, educational qualification, educational sphere, English linguistics, globalization.*

УДК 378

Л. В. Пшенична

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ ЯК УНІКАЛЬНА САМОБУТНІСТЬ УЧИТЕЛЯ

В основу формування особистості покладені ідеї гуманістичної парадигми особистісно орієнтованої освіти та виховання. Її мета – не сформувати і навіть не виховати, а знайти, підтримати, розвинути людину в людині, закласти в ній механізм самореалізації.

Василь Кремень.

Стаття розкриває сутність найважливіших і взаємопов'язаних компонентів, які визначають індивідуальність учителя. Особистісний компонент як система особистісно та професійно значущих стосунків і властивостей особистості учителя є родовими характеристиками людини, які розкривають її ставлення до світу і світу до неї. Ці характеристики постійно ним удосконалюються. Учені стверджують, що особистість учителя визначається соціальною значущістю, здобутою ним своєю працею, професійними здібностями, особистими якостями, результатами діяльності,